

Frágreiðing frá lögmanni 1986

Fýraflokkasamgongan setti sær setningin at broyta búskapargongdina, sum verið hevði undanfarin ár, har uttanlandsskuldin vaks í risalopum og var komin upp ímóti 3100 milliόνnum við útliti til at vaksa upp í 5-6 milliardir eftir 3-4 árum.

Hvussu hetta hevur eydnast, eru helst ymiskar metingar um; men mong tekin eru um, at broyting er hend. Broyting til tað betra, um enn langt ífrá er rokkið á mál.

Búskapur okkara er sera viðbrekin, so teir batar, hagtølini sýna, kunnu verða foknir komandi árin, verður ikki ein sera fóst stýring sett í verk. Tað, sum sagt varð seinasta ár um tey eftir føroyskum viðurskiftum heilt serligu tiltøk, sum mugu setast í verk, er tí framvegis galdandi, skulu vit nærkast eini javnvágsstøðu, har framleiðslan stendur mát við nýtslu, íløgur, renting og avskrivningar-kostnað.

Eins væl stendur fast, at tiltøkini mugu fremjast samskipað fyri øll sam-felagsøki.

Tað týðningarmesta tekinið um eina broytin í búskapinum er gongdin í uttan-landsskuldini, ella minkingin í vøkstri í uttanlandsskuld í mun til tær metingar gjørdar vórðu og tær upphæddir, serliga árin 1983 og 1984 sýndu.

Nettoskuldin til útlond vaks í 1983 við 645 mill. kr. og í 1984 við 810 mill. kr., meðan økingin í 1985 var 340 mill. kr. og í 1986 er mett til 150 mill. kr.

Heystin 1984 mettu búskaparfrøðingar og aðrir, at skuldin við árslok 1985 fór at verða útvið 4 milliardir, og eftir teirri gongd, tá var, við árslok 1986 umleið 4,6 milliardir.

Skjølini hjáløgd lögmannsfrágreiðingini í ár sýna, at hon heldur verður 3.555 milliόνir kr. ella meira enn 1. milliard minni enn mett í 1984.

Hesi tøl eru helst óvæntað fyri mong teirra, sum hava havt ampa av teim stóru skipaíløgnum, sitandi samgonga tók avgerð um í fjør. Skipaíløgurnar í 1986 verða umleið 675 mill. kr. mótvegis 750 í 1985 og 1.014 í 1984.

Tað eru tvinnar høvuðsorsøkir til bøttu búskaparligu gongdina. Onnur, tiltøk landsstýrisins á ymsum økjum og royndirnar at fremja eina stýring, og hin, bú-skaparligt viðrák uttanlands.

Serliga lætti prísfallið á olju, tí tað kemur helst at merkja eina sparing upp á 120 mill. kr., meðan kursfallið á dollara og norskari krónu gevur ein kursvinn- ing í uttanlandsskuldini upp á 130 mill. kr. Hetta kursfall merkir hin vegin, at ein væntaður prísavøkstur á fiski ikki gerst veruleiki; men at vit mugu rokna við óbroyttum útflutningi í krónuvirði. Nýtt fyrbrigdi, sum minkar um tyngdina av skipaíløgum, er eisini rentuískoytið, sum norsk staturin rindar, tá ið bygt verður í Noregi. Hetta ískoytið er í 1986 umleið 55 mill. kr., og eru skipaíløgur- nar tí í veruleikanum ikki 675 mill. kr., men 620 mill. kr.

Hesi fyrbrigdi, sum eru í útlenska búskapinum, hava vit lítla og onga ávirkan á, tó at vit kunnu nýta tey meira og minni skilagott, tí er neyðugt at brynja seg í innlenska búskapinum enn meira, tí tey tiltøk, landsstýrið framdi í 1985 og fyrru helvt av 1986, muna enn ikki nóg mikið, tá virkanin av teim stóru ílögum, ætlanir eru um í 1987 og 1988, og tí virksemi, sum hesar orsaka, er havt í huga. Teir smáu batar, vit í dag hóma, verða lættliga tiknir út av fyrsta ólgi, fremja vit ikki nógv strangari tiltøk. Vit kunnu ikki verða nøgd, fyrr enn uttanlandsskuldin veruliga fer at minka, ella ið hvussu er lutfallið millum uttanlandsskuld og bruttotjóðarframleiðslu minkar munandi, og enn er gongd- in í hesum ikki nøktandi.

Lutfallið millum uttanlandsskuld og bruttotjóðarinntøku var við árslok 1984 umleið 63%, og væntaðu vit, at tað fór at vaksa upp um 70%, áðrenn vend kom í, og í 1985 vaks hetta eisini til 65%, men fæst helst við árslok 1986 niður á 59%. Hetta tal er eisini ov høgt. Sum fráboðað longu í 1984 er hóskandi málsetningur at koma niður ímóti 30-35% í hesum valskeiði. Hetta verður sera torført at rækka, tí ílöguvirksemið í 1987 og 1988 verður sera høgt til tess at skapa møguleika fyri at framleiða seg burtur úr tronganum, tí sum so ofta sagt, ber ikki til bert at spara seg burtur úr trupulleikunum.

500 dagar

Visandi til, at eg í valstríðnum nevndi 500 dagar sum hóskiligt tíðarskeið at fremja slíkar fyriskipanir og lóggávur, at vit yvir eitt áramál komu burtur úr bú- skaparliga ójavnnum, spyr onkur, hví okkara búskaparviðurskifti ikki eru heilt í lagi nú.

Rætt er, at teir 500 dagarnir júst eru farnir, men tað, ið sagt varð, var, at hesir 500 dagar skuldu nýtast til fyriskipan og tilrættalegging av politikki, sum upp á longri sikt bar á rætta bordið, og ikki, at alt var greitt eftir 500 døgum.

Líta vit 500 dagar aftur, má ásannast, at nógv av teim tiltøkum, sum skuldu fremjast, eru framd og menna nú búskapargongdina, meðan einstøk eru eftir at seta í verk, slík, sum krevja longri fyrireikingartíð ella tiltøk, sum eru seinkað í viðgerðini.

Broyting í búskapargongdini eru neyvan mál í sjálvum sær, heldur tað at leggja kósina inn í slíka javnvágsstöðu, at aftur kann gevast høvi at fremja ný- skipanir í umstøðunum hjá vanligum borgarum og lætta um tær eykabyrðar, vit

mugu bera av slíkum nýskipanum. Fyri einstaka borgaran, sum noyðist at bíða eftir nýskipanunum (reformunum) er tað tó ein troyst, at reallønarfallið, sum var frá 1980-85, nú er støðgað, og ein lítil hækking komin í staðin.

Millum tey tiltøk, sum eru framd, eru broytingar í skatta- og avskrivningarreglunum, og miða hesar ímóti at býta byrðarnar á fleiri herðar enn áður og at bera samfelagnum nakað av samfelagsskaptum vinningi aftur. Hetta arbeiði kemur at halda fram, so alt fleiri øki koma undir eina rættvísari og skilabetri skatting.

Tænastustøðið móttvegis skattaborgaranum verður bøtt í hesum ári við stovnsetan av eini upplýsingardeild á líkningarráðnum.

Ein rationellur floti, góð stovnsrøkt og eitt dyggari søluarbeiði eru einastu tiltøkini, sum muna, skulu vit eiga eina fiskivinnu, sum stendur seg í kappingini við aðrar.

Hin sokallaði fiskivinnustudningurin — sum fordeilir ágóðan ella samfelagsognina — var í 1984 omanfyri 400 mill. kr., hann verður í 1986 umleið 265 mill. kr. og eigur at minka enn meira. Tá fyrstani fáa vit ráð at fremja flyting av orku av grunna vatninum og meðalvatninum og ráð til rationalisering av útróðrarflotanum. T.d. verður tá peningur til »kondemnering« av skipum, tá umstøður eru til útbygging av øðrum móguleikum í staðin.

Stuðulslán til skipabygging eru minkað og verða bert veitt við bygging í Føroyum. Veðhaldini eru minkað niður í 15%, og er ætlanin at fara niður á 10% næstu ferð, játtað verður til bygging uttanlands. Hetta fyri, at tað er dygdin í einum skipaprojekti heldur enn landskassaveðhald, sum treytar fígging.

Samgongan hevur roynt at leggja alment íløguvirksemi í fastar karmar — so eitt spakuliga minkandi ella støðugt íløguvirksemi kann verða, men trupulleikarnir við stýring av samlaðu íløgum eru stórir, m.a. vegna tørvandi lóggávu og ov lítið útbygt samarbeiði millum landið, kommunur, privatar og peningastovnar.

Tiltøk framyvir

Í heyst verður tí veruliga lagt til brots fyri at fáa avtalur ílag við kommunurnar viðvíkjandi útsetan av ávísam ílögum, ætlanir eru um, og eisini avtalur við peningastovnarnar um afturhald í fígging av slíkum ílögum, sum samfelagsliga tola at bíða.

Seinasta hálva árið hevur íløguvirksemið verið sera stórt, ja, so stórt, at tøk arbeiðsmegi hevur ikki verið í Føroyum, og verða mong arbeiði tí gjørd av útlendingum, meðan onnur verða framd av fólki, sum er tikið úr framleiðsluvinnuni.

Henda gongd má broytast, tí upp á longri sikt minskar hon um kappingarførið hjá framleiðsluvinnuni, skapar ójavna í lønarlagið og kann soleiðis goyma vanda fyri búskaparligum afturstigi.

Taka vit til dømis íløguvirksemið í Tórshavnar kommunu, sæst at hetta er tvífaldað frá 1983 til 1984 og aftur frá 1984 til 1985 og upp aftur frá 1985 til 1986, ella úr umleið 20 mill. kr. í 1983 til útvið 150 mill. kr. í 1986. Hetta tykist í so nógv at seta í gongd í senn.

Búskaparligu avleiðingarnar hómast í hagtolunum, har handilsjavnahallið — skip undantikin — økist við 20 mill. kr. til 441 mill. kr., og stavar hetta m.a. frá einum mettum vøkstri í innflutningi av nýtsluvørum upp á 12%.

Verða ikki avmarkandi tiltøk sett í verk, er nú vandi fyri, at stóra virkseimið, og nýtslumøguleikarnir sum fylgja tí, skapar eina bólgnan í innflutningin av óproduktivum vørum.

Eitt nýtiligt amboð í hesum sambandi verður ætlaða tvungna sparingin fyri inntøkur oman fyri 130.000 kr.

Árini 1987 og 1988 verða tí royndarstundin fyri búskaparpolitikk samgongunnar.

Uppihaldast skal íløgupolitikkur á høgum stigi, tá tað snýr seg um skapan av nýggjum framleiðslum, og tænaustøði borgarans ikki versna, óproduktivar íløgur útsetast, uttan at arbeiðsloysi gerst, og handilsjavni og gjaldsjavni samstundis bætast, og samstundis mugu tey móguleikaskerdu fáa betri sæmdir enn nú.

Hetta tykist torført samstundis, men er einasta gongda leið, tí sparing, skerjing og avmarking einsamøll fáa okkum ikki aftur á beint. Tað er alt ov stórir partur av samfelagsframleiðsluni, sum tá skal setast til viks. Tað vildi verið sum at toga seg sjálvan upp eftir hárinum.

Tey lond, sum royndu hetta, kollsigldu. Afturhaldið má sameinast við ein framtaksmerkta og »ekspansivan« politik, sum goymir framtíðarvónir og dirvi til vágamikla nýroynd.

Landsstýrið hevur nú fingið skipað eina búskapardeild, sum vónandi kann ráðleggja skilagott um hesa torføru stýring, og sum kann megna at leggja virkseimi landsbankans til rættis og fáa hann at virka.

Tað eru so mangir tættir í samlaða búskapinum, sum hætta sær øðrvísi enn væntað, og sum undir serligum umstøðum ávirka hvør annan øðrvísi enn ætlað. Til tess at fáa vitan um hetta so tíðliga sum gjørligt, so móttiltøk kunnu fremjast, er neyðugt við útbygdari figgjarfrøðiligari og búskaparligari vitan, og má tí umsitingarorkan á hesum øki útbyggjast enn meira.

Ein orsök til, at vøksturin í uttanlandsskuldini ikki gjørdist størri enn 150 mill. kr., hóast tey óteljandi lánitilboðini uttaneftir, og hóast at hundradir av nýggjum milliðnum blivu læntar uttanlands, er helst, at fult var frammanundan, soleiðis at hesi lán endaðu í føroyskum peningastovnum, ið aftur keyptu útlendsk lánsbrøv fyri munandi part av teimum, men viljin og evnini á føroyskari síðu av nýta hesi lán heima veksur alsamt, og kann tí ikki væntast, at keypt verða lánsbrøv í sama mun aftur komandi árini, tí er alneyðugt, at stýring fæst á hesar peningastreymsar út úr og inn í føroyska samfelagið.

Føroyskir bankar hava ikki kappast sínámillum fyri; eitt sindur meira nú, men serliga hava bíligu láns móguleikarnir uttanlands broytt arbeiðsumstøður teirra. Vónandi økir hetta um áhuga teirra í samvinnu við hitt almenna yvir ein landsbanka, sum veitir neyðugan likviditet, tá slíkur tørvar, og avmarkar

likviditet, tá tað er neyðugt, tryggjar javna kappingarstöðu og annars samskipar peningastreymin millum Føroyar og umheimin.

Peningastovnar okkara verða í heila takið lyklalið í tí arbeiði, sum skal gerast komandi. Vit kunnu t.d. ikki loyva teimum so óblúgvat at súgva pening úr landskassanum gjøgnum ovurrentu á vinnulívið, sum so skal hava endurgoldið frá landinum. Vit kunnu heldur ikki gódtaka útreiðsluøkingar í eini tertiervinnu heilt upp í 19% árliga. Tá sparsemi annars er sera umráðandi í samfelagnum sum heild, mugu teir, sum umsita okkara peningavirði, vísa besta fyridæmið.

Annað, sum komandi árin eisini má skipast betri, er alt sölurbeiði okkara. Hvørt neyðugt verður við lóggávuarbeiði í hesum sambandi, mugu vit nú viðgera í álvara, men givið er, at tær bindingar, sum knýta vinnuna í eina alt ov stírvna söluskipan, mugu loysast eitt sindur.

Sum nevnt er búskaparútlitið í 1986 eitt sindur bjartari, men blíðari byrðurin uttanlands fær ikki somu ávirkan í 1987 og 1988, so tá skulu innlendis tiltøkini veruliga standa sína roynd.

Fortreytirnar undir hagfrøðiligu metingunum um eitt gjaldsjavnahall í 1986 upp á 280 mill. kr., og vøkstur í uttanlandsskuld upp á 150 mill. kr. eru ein meðal kursur fyri dollara í 1986 upp á 8,45. Ein prísvekstur í fremmandum gjaldoyu fyri tosk og upsa samanlagt 15%, hýsu og annað flak 20%, eingin prísbroyting fyri salt- og ídnaðarfisk og eitt minni fall í rækjuprísinum.

Halda hesar fortreytir ikki, verða smærri broytingar, men valla koma tøluni at víkja meira enn 100 mill. kr. frá teim í fylgiskjølunum givnu.

Landskassans fíggarorka í hesum fíggarári hevur verið hampulig. Meiriinntøkurnar í mun til fíggarlógina verða settar til 121 mill. kr., men fáa hesar tíverri bein at ganga á, nú so mong landskassaveðhald gerast effektiv, bæði viðvíkjandi farma- og fiskiskípum og einstøkum virkjum á landi, samstundis sum trekkið upp á grunnin til endurnýgging skipaflotans er munandi størri enn játtanin.

Fiskivinnuútlitið — Rakstur skipaflotans

Føroyskir fiskimenn hava framvegis áræði og dirvi at fara undir nýggjar royndir.

Roynt verður har áður óroynt var, nýggj fiskasløg, nýggir veiðuhættir og ikki minst nýggir viðgerðarhættir koma í nýtslu.

Nøkur skip av teim 19, landsstýrið gav loyvi til seinasta ár, eru komin í vinnu, og royndirnar, gerast kunnu við teim, geva okkum móguleika at taka enn nøkur stig fram ímóti røttu útgerðini til hesi skip.

Framvegis eri eg sannførdur um, at tað er rætt at fremja íløgur í nýggju svartkjaftaskípini, rækju- og skeljaskípini og helst um stutta tíð eisini í surimiframleiðslu umborð.

Royndirnar við »Andrias í Hvannasundi« hava sýnt, at til ber at veiða svartkjaft ta árstíð, har áður ikki kundi roynast, at til ber at fáa sera gott fars burtur

úr smáum svartkjafti, sum áður ikki var viðgjörður, og at nýggju maskinurnar minka um manningartalið umborð. Eisini hevur pumpuskipanin roynst so mikið væl, at arbeidshátturin er avgerandi broyttur til tað betra, og kann fongurin nú bjargast sum 1. flokks vøra. Tað, id ikki royndist, var móttøkuskipanin og goymsluskipanin til rávøru, eins og talið av skerimaskinum var ov lítið.

Farsið er selt fyri ein prís, sum liggur munandi hægri enn áður.

»Olaf í Gardastovu« er nú farin í vinnu, og eisini hann prógvar, at til ber at veiða svartkjaft á hásumri, so útlitið, at vit nú endaliga nærkast málinum í hesi vinnu aftan á 14 ára royndir, er gott.

Fiskirannsóknarstovan fyriskipar eins og í fjør royndarveiðu eftir jákupsskel í Barentshavinum, og er helst grundarlag fyri slíkari vinnu. Spell, at skipabyggingin til hesa veiðu er nakað seinkað.

Á Hattonbankanum royndu trolarar okkara nakað í vár, og tað korttilfar, fingið er til vega, vísir, at her er rættiliga vítt fiskiøki at troyta, so møguliga kann hetta øki saman við Reykjanesrygginum veita okkum ískoyti ístaðin fyri nøkur av teim rættindum, vit hava mist.

Heldur gongdin í fiskiveiðuavtalunum eisini framyvir, skuldu útlit verið fyri framhaldandi vinnumøguleikum til okkara sjófólk, ja slíkir, at vit helst eisini megna at fáa skil á veiðuna á egnum leiðum, sum liggja undir stórum trýsti.

Hetta trýst er orsøkin til, at landsstýrið eina tíð framyvir í lögupolitikkinum noyðist at krevja skip úr flotanum fyri nýggj, sum koma, men hetta er ikki stýringsamboð, sum kann nýtast varandi. Eins væl og innflutningsbannið, verða skuldi undir seinastu samgongu, vil umbýtiskravið ørkymka eina náttúrliga endurnýgging, so væl sum tað vil avlaga ognarviðurskiftini í flotanum, so sum tey helst skuldu verið, við avgerandi ávirkan til veiðumenninar sjálvar.

Veiðan fyrra hálvár í ár er 171.000 tons, mótvægis 190.000 tonsum fyrra hálvár í 1985.

Tær størstu broytingarnar eru, at eingin lodna fekst í Barentshavinum í ár, og at upsaveiðan undir Føroyum er minkað ikki færri enn 6.000 tons.

Hetta, at upsaveiðan er so nógv minkað, er kanska álvarsligasta »varskóid« í veiðutølunum í ár, tí veiðuorkan er samstundis økt munandi.

Sambært metingum fiskivinnuráðsins verður rakstur flotans heldur lakari í ár enn seinastu árin, men síðan hesar metingar vórðu gjørdar, er oljuprísfallið vordið nógv størri, so landsstýrið ætlar ikki at økja karmin í studulsveitingini, so sum ynski hevur verið um, men heldur fast um 265 mill. kr. í hesum fíggarári, og skjýtur upp eina spakuliga minking framyvir.

Í hesum liggur eisini, at ein fegin vil eggja vinnuni sjálvari at troðka á sölusamtøk síni, soleiðis at hesi dúva minni upp á studningin og heldur útvega meira fyri framleiðsluna.

Ídnaðarmál

Í 1984 hövdu flakavirkini sum heild trupulleikar við rakstrinum. Á heysti hetta árið sóktu 9 flakavirkir um vedhald fyri líkviditetsláni, sambært lögtingslóg nr. 90 frá 4. oktober 1984.

Undanfarna landsstýrið hevði samtykt at játta allar 9 umsóknirnar við at vedhalda fyri 1,5 mill. kr. í hvørjum einstøkum føri, men við tað at umsóknirnar ikki vórðu sendar fíggarnevndini, tá landsstýrisskiftið fór fram, tók nývalda landsstýrið ta støðu, heldur at lata eina nevnd av sakkønum kanna støðuna hjá flakavirkjunum.

Í februar 1985 varð nevndin sett. Nevndin fekk álagt at kanna flakavirkini í síni heild og at kanna tey 9 flakavirkini hvørt sær. Kanningin fevndi um tað framleiðslutekniska, tað fíggarliga og leiðsluviðurskiftini.

Í apríl 1986 var flakavirkisnevndin liðug við arbeiðið. Nevndin hevur latið landsstýrinum eina heildarlýsing av feroysku flakavirkjunum.

Hetta tilfar hava tingmenn fingið sendandi. Nevndin hevur eisini latið landsstýrinum eitt annað álit, sum er ein servíðgerð av teimum virkjum, ið hövdu søkt um vedhald fyri líkviditetsláni.

Arbeiðið við at loysa trupulleikarnar hjá hesum virkjum er nú komið so langt, at talan bert er um tvey virkir, ið ikki eru endaliga viðgjørd. Hesi virkir verða viðgjørd í landsstýrinum í lötuni, og landsstýrið roknar við einum úrsliti um heilt stutta tíð.

Arbeiðið við at fyrireika stovningina av Menningarstovuni hevur tikið longri tíð, enn ætlað varð fyri einum ári síðani. Fyribils hevur landsstýrið yvirtikið raksturin av ídnaðarstovuni. Starvið sum ídnaðarráðgevi verður nú lýst leyst, og væntandi verður nýggjur ídnaðarráðgevi settur frá 1. oktober.

Uppskotið um Menningarstovu verður lagt fyri tingið í hesi tingsetuni, so leiðis at Menningarstovan kann fara undir virki sítt í seinasta lagi 1. januar 1987.

Í lötuni eru nakrar áhugaverdar ætlanir um ídnaðarbygging til viðgerðar. Serligan áhuga hava góðskingarvirkir til fiskaúrdráttir og svartkjaftavirkir, tí rávørutilfeingið á hesum økjum er ríviligt, og neyðugt er at tryggja skjótari vøkstri í útflutningi okkara, nú uttanlandslánini tyngja so nógv.

Landbúnaðurin

Uppskot til nýggja jarðarlóggávu varð lagt á tingborð í undanfarnu setu, og varð málið beint í búnaðarnevndina, sum varð millumtinganevnd, sum síðan kemur aftur við málinum í ólavsøkutingsetuni.

Arbeitt verður framvegis við málinum um prísjavnargrunn, ið ætlast fíggaður verður við avgjaldum á onkrar av teimum innfluttu búnaðarvørunum.

Hin stóri vøksturin í mjólkaframleiðsluni er stæðgaur, hóast talan framvegis er um vøkstur, men nú er ársframleiðslan javnari.

Roynðarstøðin er nú liðug og lutvíst tikin í brúk (alment síðst í august).

Í samband við játtan á figgjarlógini til vakstrarhúsvirksemi og urtagarðsbrúk er nú reglugerð gjörd.

Alivinnan

Eftir at sitandi landsstýrið hevði tikið við, varð umsitingin av alivinnuni umskipað. Aliráðið varð valt at ráðgeva landsstýrinum í øllum spurningum vinnuni viðvíkjandi.

Rættiliga skjótt komu aliráðið og landsstýrið til ta niðurstøðu, at ov lítið samsvor var ímillum smoltframleiðslu og talið av givnum loyvum til aling á sjónum.

Undanfarna landsstýrið hevði givið eini 50 loyvi til aling á sjónum uttan at tryggja hesum, at smolt fekst til brúkini. 14.000 smolt í part geva ikki grundarlag fyri lönandi rakstri, og verður smoltið eisini partvís ov vánaligt, tá alt verður slept í ringarnar. Ein munandi størri smoltframleiðsla varð tí fyrsti málsetningurin hjá sitandi landsstýri og aliráðnum.

Í 1985 høvdu vit nýggju smoltstøðir við eini framleiðslu uppá 2 milliúnir av laksasmolti og sjóbúnum sílum. Við árslok 1985 gav landsstýrið loyvi til 10 nýggjar smoltstøðir. Hetta ber í sær, at framleiðslan í 1986 verður 2,6 mill, í 1987 3,9 mill., og í 1988 verður samlaða smoltframleiðslan 4,5 mill. stk.

Hetta verður trygt støði undir fleiri nýggjum loyvum til aling á sjónum tey næstu árin. Teir næstu mánaðirnar fara aliráðið og landsstýrið at geva fleiri nýggj loyvir til aling á sjónum. Hesar alistøðir sleppa í gongd so við og við, ella so hvørt sum smoltstøðan batnar. Eftir tilmæli frá aliráðnum hevur landsstýrið samtykt, at fleiri nýggj loyvir ikki verða givin á ávísnum økjum. Her er talan um økir, har talið av alistøðum er ov stórt.

Prísurin á alifiski er nógv fallin hesar seinastu mánaðirnar. Hetta og nógv annað talar fyri, at vit eiga at vera rættiliga varin við at gera ov stórar íløgur í vinnuna. Óneyðugar íløgur eiga als ikki at koma fyri. Áhugin fyri at gera íløgur í sláturvirkir til alifisk er stórir og vaksandi í lötuni. Men her eiga vit at lata skynsemið ráða. Stórar og óneyðugar íløgur í yvirkapacitet á hesum øki kunnu geva alivinnuni mænustingin. Landsstýrið hevur vónir um, at prísurin á alifiski aftur fer at hækka nakað, men talan verður neyvan um tann heilt óvanliga høga prís, sum verið hevur hesi seinastu tvey árin.

Samanumtikið má sigast, at er íløgan skynsom, og er talan um skilagóðan rakstur, so kann henda vinna bera seg, bert prísurin hækkar nakað í mun til verandi prís.

Til fyri trimum mánaðum síðani varð ongin sjúka staðfest millum føroyskan alifisk. Síðani tá eru ikki minni enn tríggjar ymiskar sjúkur staðfestar. Tann triðja og seinasta sjúkan, sum eitur furunkulosa, er tann vandamiklasta.

Í samráð við veterinærmyndugleikarnar tók landsstýrið ta støðu at gera eina álvarsliga roynd til tess at basa sjúkuni beinanvegin. Allur fiskur, ið var undir illgruna, varð dripin. Higartil bendir alt á, at henda roynd hevur eydnast. Gongdin seinastu mánaðirnar talar fyri, at vit eiga at hava strangar reglur á

hesum øki, og at veterinærtænastan má mennast við djóralæknum og øðrum kønum fólki. Hetta hevur landsstýrið tikið til eftirtektar.

Í seinastu tingsetu vórðu tvær bráðfeingislógir samtyktar eftir uppskoti frá landsstýrinum. Onnur setir forboð fyri innflutningi av øllum livandi fiski og rognum. Hin ásetir greiðar reglur um, at eingin kann fara undir at ala uttan landsstýrisins løyvi. Síðani hevur landsstýrið arbeitt við øðrum lógarsmíði á hesum øki. Try lógaruppskot eru nærum greið at leggja fyri lögtingið. Talan er um eina meira umfatandi veterinérlóg, um lóg um Trygdargrunn Alivinnunar og um lögtingslóg um fiskaaling.

Landsstýrið umhugsar í lètuni, hvussu arbeiðið hjá P/f Fiskaaling kann umskipast, soleiðis at størri dentur verður lagdur á royndir, gransking og útbúgving av fólki, og at rakstraravlopið hjá felagnum kann nýtast til hesi endamál.

Farmasiglingin

Farmaskiparakstur okkara er framvegis í andródri, hóast farmagjöldini hava knógvað uppeftir, og hóast oljuprísfallið hevur lætt nakað um raksturin hjá farmaskipunum.

Flestu teirra vinna ikki til avdráttir og mong heldur ikki til rentur, so vandin fyri, at vit missa enn okkurt av hesum stásiligum skipum, er framvegis hóttandi.

Sum áður sagt eru móguleikar tess almenna at stuðla sera avmarkaðir. Kreppuhjálpheimildir eru ikki, og landsstýrið hevur einki ynski um at seta kreppulógartiltøk í verk. Tað er tí einans landskassans partur av effektivum veðhaldum, sum kunnu dugna hesum feløgum styttri tíð. Vónandi so mikið, at lánveitararnir veita longir skáa, sannandi at fleiri av hesum skipum eru sera væl rikin.

Ískoytið frá ferða- og farmaskipum til bruttofaktórinntøkuna var í 1986 útvið 180 mill. kr., harav 75 mill. kr. í hýrum, meðan ískoytið til gjaldsjavnan varð 128 mill. kr.

Hetta er ov lítið, tá hugsað verður um milliardiløguna, men megna vit at varðveita hesi skip, koma tey upp á longri sikt at gagna føroyskum búskapi.

Henda vinnan skuldi ligið so væl fyri okkum føroyingar sum nøkur onnur vinna.

Syrgiliga forsøgan, har hugmóðugir, sokallaðir liberalistar, beindu fyri eini skilagóðari fyriskipan í útbyggingini av hesi vinnu, ger tað ikki lættari at rætta skeivleikarnar, tí henda liberalismen er oftast so, at bert landskassin er opin, so stendur hon mál, men vit hava ikki rætt at bjóða skattgjaldaranum slíka liberalismu.

Orkuútbyggingin

Kjakið um vatnorkuútbyggingina hevur tikið eina avgerandi vend, og metir nú frægasti sakkunnleiki okkara, at S.E.V. ikki hevur verið serliga skynsamt í projektering síni av útbyggingini.

Spell var hetta, tí tað, sum longu bygt er, gevur ov lítið og er hartil umhvørvi-
num nógv meira nærgingið, enn neyðugt var. Hetta má tó metast sum farið, men
kravið má framvegis vera, at møguliga orkan fæst burturúr, og tá henda kann
økjast við meira enn 50%, skuldu nú øll líkindi verið fyri, at vit í félag bjarga tí,
ið bjargast kann, og broyta útbyggingina soleiðis, at hildið verður fram í hædd-
ini. Sí álit orkuráðsins.

Fáa vit hesi viðurskipti í rættlag, verður eisini meira meggi tøk og peningur at
fara munabetri og skjótari til verka í orkusparingartiltøkum og útbygging av t.d.
vindorkuni.

Íbúðarmál

Í seinastu tingsetu varð lógin um rentustudning til samansparing til sethúsa-
og íbúðarbygging broytt.

Upphæddirnar vórðu javnførðar og rentustudningurin varð hækkaður úr 2
upp í 3%. Á ymsan hátt varð lógin eisini gjørd meira líðilig. Hetta fyri at eggja
fólki til at gera nýtslu av møguleikum í lógini.

Lógin um Húsálansgrunnin varð eisini broytt í seinastu tingsetu. Millum
annað kann grunnurin nú í ávísan mun veita lán til keyp av eldri húsum. Broyt-
ingarnar fevndu eisini um serligar sømdir til húskir, ið, orsakað av at rørlutarn-
að hoyra til húskið, hava serligan tørv á húsavídd.

Í lötuni verður arbeitt við at endurskoða lógina um íbúðargrunnin. Henda lóg
hefur ávís brek, sum eru atvoldin til, at lógin ikki hevur virkað eftir ætlan.

Landsstýrið vónar, at uppskot um broytingar í lógini um íbúðargrunnin kann
verða lagt fyri tingið í hesi tingsetuni.

Almannamál

Í teim blokkstudulssamráðingum, danir hava lagt upp til, er ætlað at varð-
veita refusiún á almannaøkinum. Frá føroyskari síðu verður kravt, at tá verða
pensiúnir og annað meira regluliga javnførðar, so vit ikki aftur koma í ta støðu,
at pensiónistarnir gerast gisli í samráðingum við stjórnina.

Vit eru nógv afturútsigld á hesum øki, men loysn tykist ikki møgulig, fyrrenn
semja er um broyting í tilskotsskipanini. Samstundis skuldu vit helst fingið eina
ATP-skipan í lag.

Samráðst hevur leingi verið um yvirtøku av andveikraverndini og skúlanum
á Trøðni, og er støðan her hin sama, at neyðug útbygging verður forðað av spari-
tiltøkum í Danmark og tørvandi semju um samlaðu tilskotsskipanina.

Vit eru tí komin í ta støðu, at lögtingið noyðist at játta einar 3-4 mill. kr. til
hetta danska ábyrgdarøki, skal ikki tæanstustøðið fyri hesi okkara veikastu
ikki søkka heilt í botn.

Farið er spakuliga undir at útbyggja andveikraverndina í smærri eindum, m.a.
við bústovnin í Runavík, ætlaðu byggingina í Suðuroy og umlættingarheimið í
Klaksvík.

Umhugsað verður at flyta endurbúgvingina frá avlamispensiósslógini og leggja hana undir forsorgarlógina.

Ætlanin er at byggja upp eina skipan við vardum arbeiði á privatum og almennun stovnum og at seta vardar verkstaðir á stovn. Hitt almenna kann so eftir fastari skipan rinda lønarískoyti til slík arbeiðspláss. Hetta vildi givið størri lívsinnihald og meining til teirra, sum manna slík arbeiðspláss, og samstundis lætt um í avlamispensiónsútreiðslunum.

Røktarheimið í Sudurstreymi er hitt seinasta eftir ætlanini frá sjevtiárunum, tá hetta er liðugt verða tvær sýslur, sum einki ellis- og røktarheim hava.

Landsstýrið hevur tikið avgerð um at byrja í Sandoyinni í 1987 og síðan at fyri reika bygging í Norðstreymoy. Her verður bygt út í smærri eindum enn fyrr.

Ætlan um afturatbygging í Eysturoy til røslubrekað fyriliggur eisini, og verður farið undir hetta, so skjótt lögir eru fíggjarliga, og íløguvirksemið linkar nakað.

Politikkur samgongunnar er annars at hjálpa fólki at búgva heima sum longst og at útbyggja heimahjálpinu og veita ansingarstuðul, men at smærri umlættingarheim verða til taks eftir tørv.

Blinda felag Føroya fer undir bygging av blindahæimi, og verður helst neyðugt við ávísingum stuðli frá lögtinginum til hetta, eins og gjørt var fyri Sinnisbata.

Annars er sosiala umsiting landsins ov illa útbygd, og noyðast vit at fremja munandi broytingar av bygnadinum á Almannastovuni og fara víðari við hugsanunum um sosialar eindir úti um landið.

Almannaækið er kostnaðarmikið at reka, og er sera óheppið, at vit eru so aftur útsigld, júst nú so stórar uppgávur liggja fyri at rætta upp á búskapargongdina.

Men her mugu vit semjast um at gera slík undantøk, at tey, sum mugu hava samskipti við almannaækið, ikki koma at rinda ein órímiligan prís.

Løgtingsamtyktin um lögtingsins umboðsmann er til viðgerðar í nevnd. Eitt úrslit kundi kanska troðka á, at vit fingur trygd fyri, at fólk fáa tær sændir, tey eiga.

Familju- og trivnaðarmál

Ávísir tættir í teim broytingum, samráðst hevur verið við danir um á almannaøkinum, eru slíkir, at fæst ikki semja um helvtarbyti her, mugu vit fremja batar, sum føroyski parturin kemur at bera kostnaðin av.

Tað er t.d. ótolandi, at barnsburðarorlovin í Føroyum bert er 8 vikur, meðan hon í Danmark er 20-24 vikur, heldur ikki kann góðtakast, at ójavni er í viðvíkjandi ávirkanini av hjúnafelagainntøku á grundpensiónsupphæddirnar, ella at hjún í Føroyum einans fáa 150% av einari pensión, meðan tey í Danmark fáa munandi meira.

Í samgongusamráðingunum var semja um miðskeiðis í valskeiðinum at endurskoða málsetningin viðvíkjandi størri nýskipanum á almanna- og familjuøkinum.

Eisini var semja um at kanna avleiðingarnar av at geva stuðul til foreldur, sum ansa børnum sínum heima, at skatta hjún við helvtarbyti, at loyva fólki at virka sum heimahjálp hjá sínum egnu og annað.

Landsstýrið hevur økt upplýsingararbeiði viðvíkjandi fylgjunum av rúsdrekkamisnýtslu og vil gjøgnum hjálpargrunnin ímóti rúsdrekkamisnýtslu stuðla viðgerð, sum fáast kann í Føroyum og uttanlands.

Kommunalmál

Landsstýrið vil framhaldandi royna at fremja eina desentralisering og umhugsar flyting av ymsum stovnum úr miðøkinum — við ovurhitadum virkseimi — til tey minni útbygdu økini. Kannað verður eisini, um partar av umsitingararbeiðinum kunnu leggjast út til kommunalar eindir.

Ein byrjan í hesum arbeiði eru líkningardeildirnar úti um í landinum. Í hesum døgum byrja deildirnar í Norðoyggjum og Suduroy virki sítt, og komandi ár fara fleiri í gongd.

Nevnd er sett at endurskoda byggi- og býarskipanarviðurskiftini, og landsstýrið fer at virka fyri at fáa stovnsett eina veruliga landsplanlegging, sum upp á longri sikt tekur sær av yvirorðnaðu planleggingini.

Slíkt arbeiði er munandi meira umfatandi enn vanlig byggi- og býarfyriskipan er, tí her koma umhvørvisspurningar og so mangt annað uppí.

Heilsuverkið

Gongd er framvegis ikki komin á útbyggingarnar av teimum trimum sjúkrahúsum, sum yvir 10 ár er mettt at kosta 225 mill. kr.

Neyvan fer stórbygging í gongd, fyrr enn stuðulssamráðingarnar eru loknar, væntandi síðst í hesum árinum ella fyrru helvt av komandi ári.

Tó kunnu vit rokna við at noyðast at gera neyðugar nýgerðir og umvælingar í komandi fíggjarári, millum annað á Klaksvíkar sjúkrahúsi (ventilatióin v.m.)

Samtykt er at seta nevnd at kanna móguleikan fyri at seta kommunulæknarar við fastari løn, og hvørjar fylgjur henda broyting fær fyri verandi sjúkrakassaskipan.

Semja er fingin við læknafelagið, at setast skuldu 2 kommunulæknar á Sandi, og byrja hesir at virka frá 1. august 1986.

Hjálparamboðsmiðstöðin fer at virka til heystar.

Skúli og undirvísing

Fyri at fáa so tíðarhóskandi undirvísingartilfar á føroyskum í øllum landsins fólkkaskúlum og í framhaldsskúlunum, so er játtanin á fíggjarlógini munandi økt.

Uppskot varð lagt fram í undanfarnu tingsetu um keyp av húsum til landsmiðstöð fyri undirvísingaramboð, men aftan á nevndarviðgerð varð samtykt at

finna betri hóskaði høli, og væntandi kemur uppskot aftur á ting í næstum hesum viðvíkjandi.

Tað eru 3 ár liðin, síðan lógin um frítíðarundirvísing v.m. kom í gildi, men enn virkar hon ikki eftir ætlan vegna vantandi reglur og kunngerðir, hóast tað hevur verið møguligt at framt lutvísa undirvísing eftir lógini uttan nakra beinleiðis kunngerð.

Síðan lógin kom í gildi, hava fleiri feløg og felagsskapir strongt á at fáa tann partin av lógini, ið viðvíkur frítíðarvirksemi, settan í verk. Uppskot til kunngerð hevur verið til høyringar hjá øllum bý- og bygðaráðum í Føroyum, Føroya Kommunufelag, ymsum ungdóms- og øðrum felagsskapum og Í.S.F. til ummælis, og væntandi kann kunngerð um frítíðarvirksemi koma í gildi í næstum.

Hóast drúgv tíð er liðin, síðan álit um fiskivinnuútbúgving varð gjørt, og royndir hava verið gjørdar við hesum, so er henda útbúgving ikki komin í fasta legu, men nú verður miðað ímóti at fáa hesa undirvísing á stovn í komandi fíggjarári. Somuleiðis við sjóvinnuskúla.

Málið um tekniska skúla í Klaksvík og handilsskúla á Kambsdali varð avgreitt í farnu tingsetu, men enn vantar endaliga viðgerð hjá fólkatingsins fíggjarnevnd, sum hevur fund um hálvan august.

Fróðskaparsetrið

Undir samgongusamráðingunum varð dentur lagdur á at menna setrið sum hægri lærustovn, skapa møguleika fyri gransking og fara undir ymsar hægri útbúgvingar.

Nevndin, sum varð sett at gera uppskot hesum viðvíkjandi, hevur greitt álit úr hondum í juni í ár, og verður tað tikið til viðgerðar saman við fíggjarlógini fyri 1987.

Arbeidsmarknaðarmál

Nýggj lóg um frítíð við lön varð avgreidd í seinastu tingsetu. Eftir trimum árum verður frítíðin longd úr fyra upp í fimm vikur og frítíðarprosentid hækkað úr 9½ upp í 12%.

Í løtuni verður arbeitt við at endurskoda lógina um trygdargrunn veiðumanna. Endamálið við hesum arbeiði er at broyta lógina soleiðis, at løntakarar á landi eisini fáa trygd fyri 90% av teirri løn, teir eiga tilgóðar, tá og um arbeiðsgevari fer av knóranum. Uppskot um hetta verður lagt fyri løgtingið í hesi tingsetuni.

Í sambandi við hetta arbeiðið verður eisini kannað, hvussu vit kunnu skipa og umsita eina møguliga minstulønarskipan fyri fólk í fiskiídnaðinum. Tá ið hesar kanningar eru lidnar, verður spurningurin viðgjørdur í landsstýrinum og støða tikið til, um landsstýrið skal koma við lógaruppskoti á hesum øki.

Eftir fastlagdari ætlan verður arbeiðseftirlitið útbygt við deildum kring landið. Í ár er ein deild sett á stovn í Norðoyggjum. Komandi ár verður deild sett á stovn í Suðuroy. Og tey næstu árin tvær deildir settar á stovn, ein fyri Eysturoy og ein fyri Vágur og Norðstremoy

Arbeidsumhvørvisráðið er valt. Landsstýrið umhugsar í lötuni, um ráðið skal hava aðra samanseting, og um tað sostatt skal veljast av nýggjum. Millum annað skal arbeidsumhvørvisráðið gera uppskot til arbeidsumhvørvislóg. Starvið sum arbeidsmedisinari verður væntandi sett fyrst í komandi ári.

Í størri og størri mun skipar arbeidseftirlitið fyri skeiðum, ið hava til endamáls at bøta um trygdina á okkara arbeidsplassum.

Arbeiðið í javnstøðunevndini eigur at verða uppflurtikið, og verður nevndin nú vald av nýggjum.

Samgongumál - Kommunikatión

Tann partin av samgongumálum, ið landsverkfrøðingsskrivstovan fyriskipar, hevur hon lýst at seta nágreiniliga í fylgiskjølum til hesa røðu.

Men vert er at strika undir, at nú ert bert tvær bygdir eftir, sum ikki eru sambundnar við restina av landinum; tær eru Múli og Gásadalur, men finna hesi mál loysn í hesum valskeiði.

Eisini er vert at draga fram, at nú eru útlit til, at samferðsluviðurskiftini við Sandoyinna tykjast at fáa eina varandi loysn.

Bergholsgerd samgongunnar, ið onkur heldur sampakkar illa við búskaparstýringina, verður so framd kortini. So mikið størri afturhald verður so at sýna í øðrum samferðsluúbyggingum. T.d. er endalig støða enn ikki tikin til víðari havnabygging.

Landsverkfrøðingurim Mikkjal Helmsdal, sum eigur so stóran leiklut í samfelagsúbyggingini seinastu 40 árin, leggur nú frá sær vegna aldur. Í hesum sambandi verður umhugsað, um broytingar skulu gerast í bygnadinum av stovnunum, sum er vordin sera fjølbygdir.

Eigur eitt sundurbýti og ein ávís desentralisering at fremjast her, ella skal stovnurin rekast á sama hátt sum áður.

Útreiðsluvøksturinn innan Strandferðsluna og Bygdaleiðir hevur verið sera stórur seinnu árin, og mugu vit álvarsliga kanna móguleikarnar fyri rationaliseringum á hesum økjum. Skal hetta gerast uttan at skerja tænaustøðið — sum neyv er ov høgt — má verulig nýhugsan vinna fram.

Allir tankar um privatisering hava víst sína ómegd, tær royndirnar gjørdur bert raksturinn uppáftur dýrari.

Ynskjandi var, at tyrlutænastan kundi verið útbygd, serliga millum Vágoyinna og tey fjarastu økini, men bert ein neyv viðgerð av figgjárlógaruppskotinum kann avgera, um hetta er móguligt.

Flogmálið má loysast í komandi lögtingsetu, tí nútíðarsamfelagið krevur bøtta servisu á hesum øki. At vit skulu nýta 3 samdøgur fyri at greiða eini ørindi uttanlands, er ikki nútíðarhóskandi, henda tíð má stytast niður í 1-1½ samdøgur við at leggja flogtíðirnar øðrvísi. Í hesum sambandi við Vágoyinna at umhugsa av álvara.

Týðandi eyðkenni fyri framkomin samfeløg er telenýtslan. Her er talan um vanligu telefonnýtslu, telex, telefax og teldusamband, og í seinastuni slíkt samband yvir fylgisveinar.

Vit eru í ávísan mun eftirbátar á hesum øki, eitt nú í útbúgving av elektronikk-lærlingum.

Fimm ára ætlanin, sum løgtingið samtykti í vár, er sett í verk, og er her serliga talan um:

1. Útbygging av telefonnetinum og partvísa digitalisering.
2. Nordisk Mobil Telefon fyri Føroyar sum virkandi partur av NMT-skipanini í hinum norðurlondunum.
3. Fylgisveinastøð á Húsareyni, at tryggja telesambandið millum Føroyar og útheimin. Her verður ikki útbyggt til sjónvarpsmóttøku, sum onkur hevur hildið, men slík kann skoytast uppí, um samfelagsligur tørnur gerst á henni.
4. Nýggjur 200 kW útvarpsstendari á Skúvanesi í Suduroyinni. Í hesum sambandi er endaligt útboðstilfar sent út.

Ein trupulleiki, telefonverkinum er fyri, er tørvurin á arbeiðsmegi, og hetta hóast verkið í fleiri ár hevur havt eitt minkandi lutfall millum talið av starvsfólki og telefonfeløgum.

Mentunnarmál

Fjølmiðlavøksturin gongur við risaferð í londunum uttanum okkum, og serliga verða tað fylgisveinasendingar, sum fáa ávirkan á fjølmiðlavirksemið her heima og gerast avbjóðing fyri hetta virkseminum.

Hvussu vit fóta okkum mentunnarliga undir hesum broytingum, sum vit ikki kunnu útihýsa, verður neyðugt at semjast um.

Ein hin mest týðandi táttur í hesum spurningi er, hvussu vit leggja kósina í útbyggingina av Sjónvarpi Føroya, men eisini umstøður útvarpsins og blaðanna fáa týdning í hesi mentunnarligu kollveltingartíð.

Føroysk luttøka í norðurlendskum samstarvi hevur verið rættiliga tilvildarlig, og hava vit onga veruliga umsiting hesum viðvíkjandi. Serligan týdning má mentannarsamstarvið metast at hava, og mugu vit skipa so fyri, at landsumsitingin fær høvi til at seta orku av til hesar uppgávur serliga.

Føroysk luttøka veitir okkum innlit, nýggja vitan, hugskot, ávirkan og í einstøkum førum norðurlendskan stuðul til føroysk mentanartiltøk. Hin vegin eiga vit eisini okkurt at lata øðrum, so sum gransking í søgu og fólkalívsfrøði, havgransking, bókmentir, list, kvæði o.a.

Landsstýrið fer undir fíggjarlógarviðgerðini álvarsliga at kanna fíggjarorkuna til at skipa hetta samstarv dyggiligari.

Eitt serligt mentanarligt varðveitingararbeiði er vordið bráðneyðugt, og er tað umvælingin av Kirkjubømúrinum. Mett er, at kostnaðurin av varðveitingararbeiðnum er umleið 3 mill. kr.

Fyribils er avsett 1. mill. kr., og má nú kannast, hvussu írestandi peningurin fæst til vega.

Sambært uppskot í lögtinginum varð í ár broyting gjørd í móguleikum mentunnargrunnsins at stuðla føroyskum rithøvundum, soleiðis at løn kann veitast slíkum eitt tíðarskeið, meðan arbeiðt verður við ávísum skapandi arbeiði.

Serligi tátturin í norðurlensskum samarbeiði sum tingmannaráð útnordurs er, fer helst eisini at ríka okkum á mentannarliga økinum.

Ríkisstuðulin

Sum frábodað í fjør, er farið undir samráðingarnar um broyting í ríkisstudninginum. Hesar eru komnar væl ávegis. Eftir eitt samráðingarumfar á politiskum stigi, har roynt var at semjast um sikið í samráðingunum, eru nærri kanningar framdar á embætismannastigi.

Dentur verður lagdur á at finna fram tey øki, har Føroyar eru vorðnar eftirbátur, tí stjórnin ikki hevur framt ábøtur, so leingi føroyingar ikki vildu samráðast um at leggja part av stuðlinum um til blokkstuðul, síðan at avtalur kunnu fáast um framtíðar íløgur á økjum, sum eru felagsmál, og ikki minst at finna fram ein hóskað reguleringslykil.

Sum væntað, skjýtur núsitandi stjórnin upp, at munandi størri partur av stuðlinum fer í blokkin, so teir, sum noktaðu at samráðast, mugu nú góðtaka stór frávik frá 1979-uppskotinum.

Realpolitiskt er eingin onnur leið enn at fáa skilabestu loysnina á hesum máli skjótast gjørligt, tí sum er, eru tað tey veikastu í okkara samfelag, sum rinda prís-in av fastfrystingini av ríkisstuðlinum.

Undirgrundin

Samráðingarnar um undirgrundina eru munin tyngri. Stjórnin tykist sera bangin fyri broyting í avgerðarrættinum viðvíkjandi undirgrundini.

Kortini skal loysn finnast, og mugu vit sannføra danir um, at alt annað enn endaligur føroyskur avgerðarrættur í hesum máli er óverdug og ótolandi støða, tá ið hugsað verður um tey kort, vit hava á hondum.

Hitt at tryggja donsk áhugamál og rættindi í eini praktiskari undirgrundsavtalu, í samband við at málsøkið gerst føroyskt sermál, er nógv einfaldari mál at loysa, so her nýtist dønum ikki at óttast.

Grindadráp

Stríðið fyri at verja rætt okkara at umsita náttúruríkidømi okkara, millum annað tann av Gudi givna móguleika at drepa grind, hevur leikað hart á seinasta árið.

Broytingin í drápsháttinum, vit heppið fingur framda, sannførir um, at vit koma at vinna hetta stríð.

Eitt arbeiðsár

Stevið í samgonguni er nú eitt og eitt hált ár eftir landsstýrisskipanini vorðið rættiliga gott, og hevur landsstýrið tí góðar vónir um fruktagóð úrslit í komandi tingsetu.

Hetta tingárið »mitt ímillum valini« skuldi kunna roynst hitt sakliga sterkjasta, tí valhugsan ørkymlar ikki, og setningurin er settur greitt upp í samgongugrundarlagnum.

Andstøðan má eisini gera sær greitt, at hetta grundarlag fyriliggur, men júst tí so leingi er til val, skuldi eisini hon sakliga kunna lagt upp í kjakið og viðgerðina fyri at fingið hitt frægasta samlaða úrslitið.

Vit politikkarar hava fingið ta ábyrgd við avgerðum okkara at ávirka gongdina í samfelagnum, at broyta ella varðveita, at lætta um dagliga strevið ella leggja neyðugar byrðar á.

Vónandi sýna bæði andstøða og stjórnarflokkar hegni til at taka hepnar samfelagsavgerðir í hesi tingsetu.